

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panarion, Hoc Est, Arca Medica Variis Diuinæ Scriptvræ
priscorumq[ue] Patrvm Antidotis aduersus Animi morbos
instructa**

Busaeus, Johannes

Moguntiae, 1608

Impat. in damno rerum tempor.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54834)

gravi filiorum imbecillitate desperat. Nos verò & paupertas afficit, & inopia necessitas vexat, & plerosque cogit in flagitium, impellit in crimen, improuidi & inertes incemus cum de diuina miseratione tunc sperandum amplius sit, cum præsidia humana defecerint.

VIDE. V. Amor sui. Auaritia. Impatentia in aduersis. Tristitia.

A N T I D O T A

Pro Impatentia in damno rerum temporalium.

I A N T I D O T U M. Considera exempla eorum qui patienter omnium, vel quarundam facultatum suarum iacturam tulerunt. Primum est patientissimi I O B. de quo TERTULIANVS. O felicissimum illum, qui omnem patientia speciem aduersus omnem diaboli vim expunxit. Quem non abacti greges, non illa in pecore diuitia, non filij vno ruina impetu adempti, non ipsius deniq; corporis vulnere cruciatus, à patientia, fide Domino dedita, exclusit, quæ diabolo totis viribus frustra cecidit. Neq; enim à respectu Dei tot dolorib; auocatus ille est, sed consistit nobis in exempli & testimonium, tam spiritu, quã carne, tam animo quã corpore, patientia perpetranda, ut neque damnis seculariũ, nec amissione carissimorum, nec corporis quicquid afflictationibus succidamus. Quale in illo viro feretrum Deus de diabolo extraxit. Quale vexillum de inimico gloria suæ extulit, cum ille homo ad omnem acerbum munitum, nihil ex ore promeret, nisi Deo gratias? II. est E Z E C H I A regis, qui ut est in sacra regum historia, cum audiisset, Deo puniente, omnes opes suas in Babylonem transferendas, eo quod illas Babylonii Regis ligatis nimis iactanter ostendisset, animo turbatus non est, sed respondit. Bonus sermo Domini quem locutus es. Sit tantum pax in diebus meis. Qua patientia humilitate meruit ut regis gaze direptio ad successores eius Ioachim & Sedechiam differretur, quando & populus ob scelera sua tractus est in captiuitatẽ. III. est Christianorũ innumerabilium, qui inde ab exorto Christianismo per annos 300. in variis persecutionibus rapinã omnium facultatum suarũ libenter sustinuerunt. E quibus fuere, de quibus D. Paulus scribit in epistola ad Hebræos. Rememoramini pristinos dies, in quibus illuminati magnam certamen sustinistis passionum, nam rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscetes vos habere meliorem & manentem substantiam. IV. est SYRIDIONIS in Cypro Trimithuntis Episcopi & ouium pastoris, de quo Socrates in historia Ecclesiastica. Fures, inquit, quodam tempore nocte concubitalam in ouilia eius irruunt, oues inde surripere moliantur. Sed Deus, qui pastorem seruauerat, seruabat & oues. Nam fures vi quadam, quæ oculis cerni non poterat, ad ouilia tenebantur astricti. Cum autem dies illucesceret Syridion ad oues venit.

Tert. lib. de patientia.

4. Reg. 10. 19.

Hebr. 10. 34.

Socr. lib. 1. c. 8.

uit. Vbi manus furum à tergo colligatas offendit, quod factum erat, cognouit, Deum-
que precatus, eorum manus soluit, eosque hortatur, ut non ex iniquis, sed ex iustis la-
boribus victum quætere contenderent. Arietem illis dat, & cum hoc facere dicto (vo-
bis istum dono, ne frustra vigilasse videamini) liberos dimisit. Simile exemplum
est apud B. GREGORIVM in dialogis, primum de Stephano apud Rea-
tinam vrbem venerabili. Fuit, inquit, vir nihil in hoc mundo possidens, ni-
hil requirens, solam cum Deo paupertatem diligens, inter aduersa semper patientiam
amplectens. Is namque, cum quadam die messem, quam sua manu secuerat decimam ad
aream deduxisset: nihilque aliud cum discipulis suis ad totius anni stipendium habe-
ret, quidam peruersa voluntatis vir, antiqui hostis stimulus instigatus eandem messem
ita ut erat igne supposito in area incendit. Quod factum dum alter conspiceret, ei-
dem Dei famulo cucurrit & nunciauit. Quod postquam indicauit, adiunxit dicens.
Vae pater Stephane, quid tibi contigit? cui statim vultu ac mente placida ille re-
spondit. Vae quid illi contigit, qui mihi hoc fecit? num mihi quid contigit? In qui-
bus eius verbis ostenditur, in quo virtutis culmine sedebat, qui vnum quod in sum-
ptum mundi habuerat, tam securam perdebat mente, magisque illi condolebat, qui peccatū
monasterii Fundensis præposito. In prouincia Samnii, inquit, idem vir pro vtili-
tate monasterij carpebat iter. Dumque Davida Gothorum dux cum exercitu in eodem
loco venisset, Dei seruus ex caballo quo sedebat ab hominibus eius proiectus est. Qui
iumentum perdit damnus libenter ferens etiam flagellum, quod tenebat, diripienti-
bus obtulit dicens. Tollite ut habeatis qualiter hoc iumentum minare valeatis. Qui-
bus dictis protinus se in orationem dedit. Cursu autem rapido prædicti ducis exercitus
peruenit ad fluminem, qui vocatur Vulturinus, ibique equos suos ceperunt singuli hastis
tundere, & calcariibus cruentare, sed equi moueri non poterant. & vnus eorum intulit,
quia ex culpa quam seruo Dei in via fecerunt illa sui itineris dispendia tolerabant. Qui
statim reuersi post se Libertinū reperunt in oratione prostratum. Cui cum diceret. Sur-
ge tolle caballum tuū. ille respondit. Ite cum bono: ego caballi opus non habeo. Descen-
dentes vero inuitū cum in caballum, de quo deposuerant, leuauerunt, & protinus abscer-
serunt. Quorum equi tanto cursu illud quod prius non poterant transire flumen transie-
runt, ac si ille fluminis alius aqua minime haberet. Eiusdem generis est exemplū
S. MEDARDI Episcopi Nouionensis apud Surium. V. exemplū sit S. ELI-
SABETHÆ Hungarorū reginæ, Ludouici Landgraui Cōiugis, q̄ mortuo
marito ab Hassiæ maḡ. aibus arce pulsa cū liberis, omnibusq̄ facultatib.
spoliata est. Philippus Montanus Spirensis historiæ scriptor, Magnates, in-
quit, qui Henrico defuncti Principis fratri per aetate ad regni gubernacula nondum ido-
neo adharebāt, posthabito Dei timore, ac publica honestate Christi famulā fortunis omni-
nib. extitā ceu ignobilē aliquā arce coegerūt excedere; idq̄; eo modo, ut vix quisquā hospi-
tulo cictū, excipere auderet propter seueritā, qua crudelēs illi in eā bacchabantur. Quo tem-
pore ipsa humano solatio plane destituta ad cœnobii Fratrum Minorū ventens, hymnū,

Greg. 4. c. 19.

Id. i. dial. c. 2.

SVR. 8. IAN.

SUR. 19. NOV.

que 183

quem **T E D E V M** laudamus vocant, decantari obnixè rogauit: præclarè secum statuens Christi nomen multo magis in aduersis, quam prosperis rebus hymnis & laudibus persequendum esse.

II. R E M E D I V M. Obfirma animum contra omnes calamitates aliquando obuenturas. Iacula enim præuisa, vt habet vulgare dictum, minus feriunt. Hoc antidotum non solum à nostris, sed etiam ab Ethnicis diligenter semper inculcatum est. Immo à diuino spiritu in sacris litteris, dum ait. *In die bonorum, ne immemor sis malorum, & in die malorum, ne immemor sis bonorum.* Et **lob.** *Antequam comedam sescipiro, & tanquã inuidantes aqua sic rugitus meus. Quia timor, quem timebam, euenit mihi, & quod verebar accidit, nonne distulauit, nonne silui, nonne quieui & venit super me indignatio? Et rursum. Si dormiero dicam, quando consurgam? & rursum expectabo vesperam, & replebor doloribus vsque ad tenebras.* Vnde **CHRYSOSTOMVS.** *Rebus prosperis expectes aduersas. In tranquillitate tempestatem expecta, in sanitate morbum expecta, in diuitijs paupertatem ac mendicitatem expecta. Memento, inquit, scriptura, tempus famis in tempore abundantia: mendicitatem & egestatem in diebus opulentia. Ad hunc modum si fuerit affectus, tum & diuitias, multa cum sobrietate administrabis, & egestatem, si incidat, fortissimè perferes. Malum enim inexpectatum perturbat animum, si incidat. Quod autem expectabatur, si accidat, non multum affert perturbationis. Et paulo post Huius rei testis Ionas Niniuitis prædicens interitum. Siquidem illi, dum expectant, quod propheta prædixerat, eis imminere calamitatem insanabilem, expectatione malorum venturorum frægerunt iram numinis. Rursus Iudæi non credentes propheta prædicenti Hierosolymorum excidium, acerba perpeffi sunt. Et infra, exponens cur **IOB** tam constans perliterit in aduersis. Nimirum, inquit, quia cum diues esset, expectabat egestatem: cum sanus esset, expectabat agrotationem: cum tot liberorum esset pater, expectabat, vt subito feret orbus. Et hanc anxietatem semper apud se aluit, intelligens rerum humanarum naturam, & volubilitatem, eoque dicebat. Timor, quem timebam, euenit mihi, & periculum quod me timebam occurrit mihi. Neque silui, inquit, neque quieui, sed mihi venit indignatio. Non dixit, non sileo, neque quiesco præsentis tempore, sed non quieui, præterito tempore. Neque enim rerum prosperitas attulit arrogantiã, sed expectatio tristitiam non sinebat me quiescere. Ex Ethnicis, qui hoc remedium crebrius inculcarunt est **SENECA**, ad Marciam ita scribens. Vnde pertinacia in deploratione? nisi quod nihil nobis mali, antequam eueniat, proponimus. Quæ multo ante prouisa sunt, languidius incurrunt. Non putant futurum quicquam tu putas non futurum, quod multis scis posse fieri quod multis vides euenisse? Egregium versum audi, & dignum **Publio.** Cuius potest accidere, quod cuiquam potest. Aufert vim presentibus malis, qui futura prospexit.*

III. R E M E D I V M. Considera, omnia bona fortunæ à Deo nobis esse data commodato, atque aliena potius esse quam propria, quod indicauit **B. IOB.** cum iis ereptis dixit, Dominus dedit, Dominus abstulit. Nudus egressus

egressus sum de utero matris mee, & nihil reuertar illuc. Et Ecclesiastes. Sicut egressus est nudus de utero matris sue, sic reuertetur & nihil auferet secum de labore suo. Et Apostolus. Nihil intulimus in hunc mundum; haud dubium, quod nec auferre quid possumus. Omnia autem bona huius mundi propria esse Dei, indicant illa psalmographi. Domini est terra & plenitudo eius orbis terrarum, & vniversi, qui habitant in eo. Et illud S. Esuriero, non dicam tibi: meus est enim orbis terra, & plenitudo eius. Deinde in Propheta Aggæo. Meum est argentum, meum est aurum, dicit Dominus exercituum. Vnde S. Patres ex parabola de villico iniquitatis, quæ est apud B. Lucam, colligerunt, diuites non esse opum suarum Dominos, sed dispensatores, vt Ambrosius, Beda, Theophylactus, Eutymius in eundem locum, ac etiam B. Augustinus in quæstionibus Euangelicis. Certe TERTULLIANVS in libro de Patientia. Quod nostrum, inquit, videtur, alienum est: nihil enim nostrum, quoniam Dei omnia, cuius ipsi quoque nos. Itaque si damno affecti impatientes erimus, non de nostro amissum dolentes, affines cupiditatis deprehendemur. alienum quarimus, cum alienum amissum a græ sustinemus. Et B. BASILIUS oratione in verba illa. Destruam horrea mea, sic scribit. Tu nonne spoliator es, qui quæ dispensanda accepisti propria reputas? est panis famelici, quem tu tenes: nudi tunica, quam in conclauis conseruas: discalceati calcus, qui apud te marcescit. Et AMBROSIVS. Sed ais, quid iniustum est, si cum aliena non inuadam, propria diligentius seruem? O impudens dictum, propria dicitur? quæ ex quibus reconditis in hunc mundum detulisti? Et CHRYSOSTOMVS ad pop. Antioch. Tuarum rerum es, ð homo, dispensator, non minus, quam qui Ecclesia bona dispensat. Et S. LEO de collectis. Etiam terrene & corporeæ facultates ex Di largitate promouent, vt merito rationem eorum qua siturus sit, quæ non magis possidenda, quam dispensanda commisit. Hoc antidoto SENEC A Marciam suam consolari conatus est. ita loquens. Quicquid est hoc, Marcia, quod circa nos ex aduentitio fulget, liberi, honores, opes, ampla atria, & exclatorum clientium turba, reserta vestibula, clara, nobilis, aut firmosa coniunx, ceteraque ex incerta & mobili sorte pendencia, alieni, commodatiq; apparatus sunt, nihil horum dono datur: collatis & ad Dominos redituris instrumentis scena adornatur. Alia ex his primo die, alia secundo referentur: pauca vsq; ad finem perseverabunt. Ita non est, quod nos suspicamus, tanquam inter nostra positi; mutuo accepimus. Vt si fructus noster est, cuius tempus illa arbiter muneris sui temperat.

IV. REMED. Moderatus amor bonorum fortunæ, iuxta illud Psalmi. Diuitie, si affluant, nolite cor apponere, quo enim impensius ea amabis, hoc eorum amissione vehementius percelleris. Vnde B. IOB. Si perierint aurum & robur meum: & obrixi dixerim, fiducia mea? Si letatus sum super multis diuitiis meis, & quia plurima reperit manus mea? Humerus meus à iunctura sua cadat, & brachium meum cum suis ossibus confringatur. Quod autem B. IOB. hoc remedio mentem suam contra omnia aduersa impendencia roborarit docet B. CHRYSOSTOMVS in homilia de Avaritia. Quoniam, inquit, B. Iob aduersa animo

Iob. 2. 27.
Ecc. 5. 14.
1. Tim. 6. 7.
Psal. 49. 10.
Agg. 2. 9.
Luc. 16. 1.
Aug. l. 2. q. 34.
Basil.
Amb. ser. 2.
Chry. hom. 14.
Leo. ser. 5.
Sen. de consol. c. 10.
Psal. 61.
Iob 31. 24.
Chry.

Ad longè

Iob 31. 24.

Ibid. 7. 26.

Cap. 10. ad Mar-
tiam.

longè ante praeceperat, non est perturbatus, cum cerneret illa adesse, quoniam ne quis-
dem, cum adessent lata, vehementer illis adhaesit. Audi quid dicat. Quis si delectatus
sum, cum mihi multa affluerent diuitia, si reposui copiosam auri vim mihi, si fiduciam
habui in lapidibus preciosis: si ad innumerabilia posui animam meam. Quid ais homo?
non delectatus es delitiis affluentibus tibi? Nequaquam, inquit. Quid ita? Quoniam
videbam illarum instabilem fluxamque naturam, videbam possessionem haud durabi-
lem. Aut non video, inquit, quidem solem orientem ac deficientem, lunam verò inter-
euntem? non enim in eodem manet statu. Quod autem dicit, tale est. Si stella, quae sunt in
caelis, perpetuoq; lucent, recipiunt nonnullam mutationem. Sol deficiens, Luna interien-
s, an non extrema sit dementia terrena pro stabilibus fixisq; ducere? Eoq; nec presentibus
magnopere delectabar, nec decentibus vehementer contristatus sum, quoniam probe
noueram earum rerum naturam. Idem remedium loco proxime allegato pro-
ponit SENECA. Sape, inquiens, admonendus est animus, amet ut recessura, imò
tanquam recedentia. Quicquid à fortuna datum est, tanquam extemplo abiturum pos-
sedeat.

VIDE. V. Amor sui. Avaritia. Desperatio. Immortificatio passionum.
Impatentia in aduersis. Ingratitudo. Ira. Pusillanimitas. Tentatio. Tri-
stitia. Vestium luxus. Voluptas carnalis.

A N T I D O T A

*Pro Impatentia in morte parentum, liberorum fratrum,
sororum, mariti, uxoris, cognatorum, &c.*

Gen. 23. 2.

Gen. vlt. 10.

Deut. vlt. 8.

2. Reg. 1. 17.

2. Reg. 19. 4.

Ioan. 11. 35.

Act. 8. 2.

Eccli. 22. 11.

Eccli. 38. 16.

1. Thess. 4. 12.

IREMEDIUM. Considera diuinæ scripturæ testimonia. Ea impi-
mis declarat non esse illicitum luctum pro mortuis, eo quod sanctis-
simi quique exitum suorum deplorarunt, ut Abraham mortem Saræ u-
xoris, & Ioseph cum fratribus suis mortem patris sui Iacob. Hebraei item
mortem Moysis. Dauid mortem Saulis, Ionathæ, & filii Absolonis. Chri-
stus quoq; fleuit in morte Lazari. Et in Actorum Apostolicorum histo-
ria viri timorati dicuntur planxisse planctu magno ob mortem B. Ste-
phani. 2. docet moderatè esse lugendos mortuos. Nam Ecclesiasticus
cum dixisset. *Supra mortuum plora, defecit enim lux eius, mox subiicit. Mo-
dècum plora supra mortuum, quoniam requieuit. Et paulo post. Luctus mortui se-
ptem dies: fatui autem & impij, omnes dies vite illorum. Et rursus. Fili in mortuum
produc lachrymas, & quasi dera passus incipe plorare, & fac luctum secundum meritum
eius vno die vel duobus propter detractionem, id est, ne alii calumnientur te pro-
pter mortem latari. Et B. PAVLYS, Nolimus, inquit, vos ignorare fratres de dor-
micni-*